

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

MEDITATIE

Verre of nabij.

“Want ziet, die verre van U zijn, zullen vergaan. Maar mij aangaande, het is mij goed nabij God te wezen.”

Psalm 73:27a, 28a

Twee woorden staan lijnrecht tegenover elkaar: Verwijderen en naderen. Het eerste is de rug toekeren, heengaan, verlaten. Het tweede is naderen, nabijkomen, komen tot. Het eerste is dus precies het tegenovergestelde van het tweede. De richting vormt de tegenstelling. U vindt alle twee in de gelijkenis van de verloren zoon. Eerst ging hij weg uit 's vaders huis. Later keerde hij weder.

Bij het woord verwijderen kunnen we denken aan Adam. In Adam, ons verbondshoofd, hebben wij allen de Heere de rug toegekeerd, ons afgekeerd van de levende God. En daarom zijn we verre van God. Het woord verwijderen heeft een actieve betekenis. We hebben ons verwijderd. 't Is een daad. Moedwillig en vrijwillig is dat geschied. Bij het woord verre-zijn zoudt u kunnen denken aan een lot, aan iets waar wij niets aan kunnen doen. Echter de berijmde psalm onderstreept de actieve daad: "die u de trotse nek toekeren". Dat is dus terecht. Maar er is hier meer. Want de Psalm werd gezongen in de Oudtestamentische kerk, op het terrein van het genadeverbond, op de plaats waar de Heere was temidden van Zijn volk. De genadige God was gekomen tot dat volk. Hij was er op Sion, in de tempel, bij het altaar. Op dat terrein gebeurde het dat Israëlieten de Heere de rug toekeerden, Hem en Zijn dienst verlieten. Dat geschiedt ook onder het Nieuwe Testament. Kerkmensen zijn nabij het Koninkrijk der hemelen.

God heeft onderscheid gemaakt, hoewel er geen onderscheid was. Kerkmensen zijn in relatie tot Jezus Christus gesteld. Ze zijn ranken aan de Wijnstok. Ze zijn geplaatst op de enige rechtsgrond: het bloed van het Lam Gods. Vanwege dat bloed is de Heere nabij gekomen. Maar in het leven van de gedoopte kerkmens kan dat verschrikkelijke geschieden: heengaan, verlaten, het bloed waardoor hij geheiligd is, onrein achten, ja zelfs het kruis van Christus vertrappen.

De psalmdichter, Gods Woord zegt: "deze zullen vergaan". Dat is: ten gronde gaan, vernietigd worden, omkomen. Huivering doortrekt ons nu. Want er valt geen tittel of jota van Gods Woord. Een gewis verderf is dezulke beschoren! Dat is de eeuwige rampzaligheid. Er is nog dat ene woordje "zie". Dat is: let er toch op, geef er toch acht op, laat het u toch niet ontgaan. Hier is een smeekbede van Godswege, voortkomend uit Zijn liefdehart en rommelende ingewanden. Jongen, meisje hoor je dat?

Nu dat andere: de grote tegenstelling. De psalmdichter is zelf aan het woord. Met nadruk stelt hij het ik voorop: "maar ik". Of zoals het in onze Bijbel staat: "maar mij aangaande". Hier is een geloofsuitspraak, een geloofsbelijdenis. Die houdt in: "het is mij goed nabij God te wezen". Letterlijk staat er: "maar ik het naderen van de Heere voor mij goed". In Jesaja 58:2 lezen we eenzelfde woord: "zij hebben een lust tot God te naderen".

De afkeer is voor de psalmdichter heenkeer, toevlucht geworden. Precies als bij de verloren zoon. Het gaan tot, de wederkeer. Zo openbaart zich het werk van de Heilige Geest. Getrokken tot God, uit de duisternis tot

Zijn wonderbaar licht. Getrokken met koorden van eeuwige liefde. Vanwege welbehagen, verkiezende liefde.

Naderen tot God-, kan dat zomaar? Waar blijft een mens met zijn zonde en schuld? God is toch de Heilige, de Rechtvaardige en de Waarachtige? Ja, en toch worden zondige mensen in de nabijheid van God niet verteerd. Omdat de troon van God geworden is tot een troon der genade. Omdat Jezus Christus in het midden der troon is, het Lam staande als geslacht. Daarom niet weggeworpen, geen toorn, geen vervloeking. Daarom ontferming, barmhartigheid, genade. Het Vaderhart van God opent zich, een fontein van liefde.

Zegt u het de psalmdichter na: "maar mij aangaande het is mij goed nabij God te wezen"? Ja goed, volstrekt goed, volkomen goed, een overstelpende goedheid. Zo wordt dit beleefd, zo wordt het ervaren. En omdat dit alleen genade is, niets van ons erbij komt, waarom zou het voor u niet kunnen? Het is genade die enkel z'n grond vindt in het werk van de Heere Jezus Christus. Zo volkomen is Zijn werk.

Wie het goede van het nabij te zijn ervaart, die hunkert naar het blijven-de. Dat is straks voor al Gods kinderen. Daarom krijgen ze hemelverlangen. Hier: "och werd ik derwaarts weer geleid". Straks eeuwig goed, goed vanwege het nabij God te zijn.

Verwijderen of naderen-, het zijn twee processen die zich voltrekken in het leven van kerkmensen. Het ene is van het vlees, het Gode-vijandige vlees. Het andere is van de Geest. Er zit geen niemandsland tussen. Het is of het een of het ander. Het is verre of nabij! Nog is het heden der genade. Nog wordt door Goddelijke almacht het verre veranderd in het nabij. Roep Hem dan aan, en smee om die genade.

ds. v. Z.

Van de administratie

In de afgelopen periode van 3 weken ontvingen we f82,50 aan giften en konden we 6 nieuwe abonnees inboeken, waarvoor hartelijk dank.

We willen van deze gelegenheid gebruik maken de abonnees die ons feliciteerden met ons 45-jarig huwelijk, hartelijk te bedanken voor hun felicitaties. We vonden het heel fijn. Enkelen hebben gehoor gegeven aan de oproep van ds. van der Ent en gaven met hun felicitaties een nieuwe abonnee op.

We houden ons bij de voortduur aanbevolen voor opgaven van nieuwe abonnees door lezers van ons blad of door kerkeraden die aan jonggehuwden een geschenkabonnement van een jaar geven.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk
verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter, Ds. A. van Heteren en Ds. D. Slagboom.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" opzenden naar: Ds. A. van Heteren, Bruijgomstraat 2, 4251 EP Werken-dam. Telefoon 01835-1113.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720-74202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.

Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm.
Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Van de redactie

De gezonde gelovige

In dit nummer de laatste aflevering van ds. J. Veenendaal. We zeggen hem hartelijk dank voor zijn medewerking die hij heeft verleend door deze artikelen voor ons blad te schrijven.

Bewaar het Pand in Apeldoorn

We hebben 25 oude gebonden jaargangen van ons blad "Bewaar het Pand" beschikbaar gesteld voor de bibliotheek van de Theologische Universiteit in Apeldoorn. We ontvingen daarvoor een bedankbrief van prof. dr. J. van Genderen, die bibliothecaris is. Indien nodig is het nu mogelijk de 25 gebonden jaargangen te raadplegen

voor onderzoek en studie.

Die Mij eren, zal Ik eren

Al is het dan wat laat, we hebben nu de beschikking gekregen over de toespraak die ds. J.P. Boiten op de laatst gehouden ontmoetingsdag in Sliedrecht-C. heeft gehouden. We plaatsen in dit nummer het eerste gedeelte ervan.

Panddag

We herinneren u nog eens aan de datum van de komende ontmoetingsdag: D.V. zaterdag 17 september in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Kampen.

Volgende aflevering van Bewaar het Pand D.V. 19 augustus.

AvH.

"Die Mij eren, zal Ik eren". (I)

(Samenvatting van de toespraak, gehouden op de Ontmoetingsdag van 17 april jl. in Sliedrecht-Centrum)

God eren - is dat niet een heilige verplichting ons? God is immers onze Schepper. Hij Die hemel en aarde geschapen heeft, schonk ook ons het leven. Door Zijn eeuwige raad en voorzienigheid onderhoudt God ook de schepping. Onze dagelijkse zegeningen danken wij aan Hem. "Zult gijlieden Mij niet vrezen, spreekt de HEERE, Die der zee het zand tot een paal gesteld heb?"

Het eren van God is tevens een plicht voor ons omdat Hij de God des verbonds is. De HEERE heeft ons Zijn verbond en woorden geschonken. De prediking van het Evangelie van vrije genade mag nog voortgang vinden. Zouden we die God niet eren, Die het ons betuigt, dat Hij geen lust heeft in de dood van de goddeloze, maar in zijn bekering en leven?

Gode de eer geven - dat is heel bijzonder een verplichting voor hen die het kindschap Gods kennen. Zij die het wonder mochten beleven, van een kind des toorns een kind van God te geworden te zijn, door de wederbarenden genade van de Heilige Geest. Zouden Zijn kinderen God niet moeten vrezen en eren als de Vader van alle barmhartigheid? Als we letten op Wie God is, en dat voor een gevallen schepsel, een zondaar, dan moest het een heilige vanzelfsheid zijn: God eren.

En toch is de praktijk zo anders. De woorden die het opschrift vormen staan in 1 Sam. 2:30. Het zijn de dagen van Eli de hogepriester. Een tijd waarin God niet de eer werd gegeven die Hem toekomt. Het heiligdom des HEEREN te Silo werd ontwijfd. Er waren vele zonden en ongerechtigheden. De priesterzonen Hofni en Pinehas maakten zich ook schuldig aan vormen van goddeloosheid waardoor zij de Naam des HEEREN ontheiligden. Hofni (=kleine kikker) en Pinehas (=zwarte neger) waren kinderen Belials - nietswaardige lui. Zij dienden in het heiligdom, maar de ware Godsvrees was hen vreemd. Laat dit gegeven ons allen maar uitdrijven tot zelfonderzoek: Eli's zonen overtraden de wetten des HEEREN. Nauwkeurig had de HEERE bepaald welk deel van de offers aan de priesters toekwam. Maar deze priesterzonen namen zoveel ze wilden, desnoods met geweld. Ook overtraden ze de regel, dat al het vet voor de HEERE was. Het edelste deel van het offer moest op het altaar worden aangestoken tot een liefelijke reuk den HEERE, maar zij eisten het voor zichzelf op.

Hun zonde was dus, dat zij niet rekenden met het recht en de wetten des HEEREN. Zij verachtten de offeranden Gods en gaven God niet waar Hij recht op heeft. Hun leven en dienen was niet tot eer van God. Bovendien maakten zij zich schuldig aan ontucht. Zij bedreven "gewijde" prostitutie, net

als bij de heidenen. Wie God-loos is, los van Zijn wet en recht, wordt godde-loos: levend in de zonde. Daar kwam nog bij, dat zij ongehoorzaam waren. Hun vader Eli heeft ze vermaand en bestraft. Eli wees er op dat wanneer een mens tegen de HEERE zondigt, er niemand zal zijn die voor hen bidt. Als priesters moesten zij werkzaam zijn in het herstel van de verbroken verhouding met God, terwijl zij met hun daden de breuk steeds groter maakten. En naar de stem van hun oude vader luisterden zij niet.

Zijn met deze zonden ook niet de zonden van onze tijd aangegeven? We vinden hier een treffend beeld van onze tijd. Er is wel veel godsdienstigheid, van allerlei soort, maar waar is de oprechte Godsvrees? We zien dat men steeds minder rekening houdt met God en Zijn geboden in het openbare leven. In plaats van God te eren, treffen we een houding aan waaruit minachting spreekt. De mens staat centraal en de mens wil aan zijn trekken komen. Zonde is geen zonde meer; alle taboe's worden doorbroken. De algemene wet gelijke behandeling vormt als product van de tijdsgeest, een ernstige bedreiging voor de geestelijk vrijheid. Als deze wet wordt aangenomen, wordt het in feite onmogelijk om te handelen overeenkomstig Gods Woord. Onderkennen we de ernst van de tijd? Aan God wet en recht stoort men zich niet. Dagelijks worden we met vele voorbeelden daarvan geconfronteerd. laat het geen gewenning worden!

En het ergste is: de roof van het heilige. Het geestelijk verval. Dat in de kerk het eren van God zo veel zoek is. Er komt steeds meer plaats voor een godsdienst voor en naar het vlees! Velen houden het bij een oppervlakkig geloof. Men wil een godsdienst zonder ernst. Het moet leuk zijn in de kerk. Voorgangers schromen niet om grove taal te gebruiken - je moet de jeugd toch aanspreken? Er is een christendom zonder Christus. Wel in de kerk actief, of in de bediening werkzaam, maar: "zij kenden den HEERE niet". Er zijn vele navolgers van 'kleine kikker' en 'zwarte neger'! Het oordeel begint bij het huis Gods. De zonden op kerkelijk erf mogen ons wel doen uitroepen: IKabod! De eer is weg. En hoe staat het met ons persoonlijk? Als we door genade ons eigen hart en leven hebben leren kennen, zal dit onze smart en schuld zijn: ik leef niet tot eer van God. Ten diep-

ste geldt, dat alles tot oneer van God is, als niet het aloude christelijk-gereformeerd beginsel wordt beleefd: God op het hoogst verheerlijkt en de mens op het diepst vernederd.

Gaan de zonden van kerk en maatschappij en van ons persoonlijk leven ons aan het hart? Dat we er onder lijden en zuchten? Zijn er onder ons die het in de binnenkamer voor Gods Aangezicht mogen brengen? Of blijven we steken in algemene klachten, dat we vreselijke tijden beleven en wat het in de toekomst met de kerk moet worden? Bij deze houding blijven we echter zoekers van eigen eer! Dat is de eerste, de wortel van alle zonden: we zijn eerrovers Gods geworden. Maar God vraagt niet minder dan: die Mij éren! Werd dat de nood van uw eigen ziel: hoe komt God aan Zijn eer? Van mij uit is dat voor altijd onmogelijk. Het zoeken van, het leven tot Gods eer moet immers een zaak van het hart zijn. Dat leert ontdekkende genade ons. God eren - dat kan alleen als het waarheid in het binnenste mag zijn. Daar de mens van zichzelf verdorven van hart is kan dat alleen een vrucht van wedergeboorte zijn. En aangezien dan de arglistigheid van het hart naar boven komt, wordt dagelijkse bekering een noodzaak. Er komt dan tevens behoefte aan het licht van Gods Woord en Geest, om het onderscheid tussen het ware geloof en het schijn-geloof te mogen kennen. Waar God om Zijn eer komt vragen, wordt het een opgebonden zaak voor het hart.

Er komt een man Gods tot Eli. Uit naam van de HEERE moet hij wijzen op de openbaring Gods in het verleden. De HEERE heeft Zich geopenbaard aan Zijn volk in Egypte. Hij heeft grote wonderen verricht. Bijzonder heeft de HEERE gewerkt aan het huis van Aäron. Uit alle stammen van Israël had de HEERE hen tot priesters verkoren. Wat een eervol werk had God hen toevertrouwd: het reukwerk aansteken op Gods altaar. Aärons huis mocht in een bijzondere weldaad delen: uit vrijmachtige genade gaf de HEERE hen bevoegdheid tot de priesterdienst, maar tevens heeft de HEERE voor hun levensonderhoud gezorgd. Was deze Gods-openbaring niet bedoeld opdat zij God zouden eren door op Hem te vertrouwen en volgens Zijn wet Hem te vrezen en te dienen? Ontdekkend en

beschamend wijst deze man Gods op Gods gunstbewijzen, in het verleden aan hen betoond!

En hoe gaan wij om met Gods openbaring? Geef de HEERE in Zijn Woord niet duidelijk te kennen Wie Hij is? Uit louter welbehagen verkiest Hij Zijn volk. Zijn vrije gunst wordt verheerlijkt in de verlossing van de zondaar. Eren we God daarin? Dat we waarderen dat we tot een afgezonderd volk mogen behoren? Is ons hart er wel eens onder verbroken dat God met zijn heilsboodschap nog tot ons komt? Als het Woord persoonlijk wordt toegepast, gaan we ernst maken met de vreze Gods. Niemand van ons gaat vrijuit. De HEERE houdt ons voor: Heb Ik Mij niet klaarlijk geopenbaard? Als de God van barmhertigheid en trouw? Als de God Die in Christus een alvervullend God wil zijn, voor tijd en eeuwigheid. God is vrij van ons bloed. Hoe beschamend als we van de rechte weg zijn afgeweken. Hoe ontdekkend als we nog geen acht leerden geven op zo grote zaligheid! Als we leven tot oneer van God, is het onze eigen schuld.

De HEERE uit een klacht: "Waarom slaat gijlieden achteruit tegen Mijn slachtoffer?" Men veracht de offerdienst, het heilige wordt vertrapt. Dat is de zonde die we openbaar zien komen: men geeft een trap tegen de ware dienst des HEEREN. Daaruit spreekt vijandschap van binnen. Dat is niet tot Gods eer! De eigenwillige godsdienst van de priesterzonen wordt hier veroordeeld. Men vertrapt wat van God is en stelt eigen, menselijke dienst er voor in de plaats. Ook Eli wordt beschuldigd: gij eert uw zonen meer dan Mij! Eli had ze wel gewaarschuwd, maar toen ze niet luisterden liet hij ze hun gang gaan. Liever de offers en de wetten van God onteerd, dan mijn zonen onteerd. Eli had ze van de priesterdienst moeten verwijderen. Hij had de wet van God moeten stellen boven de liefde tot zijn kinderen. Deze slappe houding van Eli is niet tot eer van God.

Is die houding ook bij ons als ouders te laken? Hoe vaak zeggen vaders en moeders niet, dat ze de kinderen wel gewaarschuwd hebben, maar verder nemen ze daar al te gemakkelijk genoegen mee. Ze weten hoe we er over denken, en zij zien het in deze tijd nu eenmaal anders... Eren we soms de kinderen meer dan God? Hier

moeten we denken aan het woord van Christus: "Die zoon of dochter liefheeft boven Mij, is Mijns niet waardig."

En denken we met een slappe Elihouding in deze tijd staande te kunnen blijven? Zullen we dan sterk genoeg zijn om de macht en invloed van de tijdgeest te weerstaan? We worden zo gemakkelijk meegezogen. Zijn we in de praktijk niet vaak de mens meer gehoorzaam dan God?

Zal het kerkelijke leven gediend zijn met zulk een houding? Als we de zaken wat toedekken en ongerechtigheid laten bestaan, zijn we in feite medeplichtig aan het verval. Dan kan het niet meer in oprechtheid zijn: de heiligheid is voor uw huis o HEERE tot sieraad en tot eer.

God vraagt: Die Mij éren! Waar zijn de ware vereerders van God. In gezin, kerk en maatschappij? God eren - dat is: God liefhebben boven alles. Dan alleen is er toekomst. Waar God niet Zijn eer krijgt, komt het oordeel. Want de HEERE laat volgen: "Die Mij versmaden, zullen licht geacht worden." Het priesterhuis van Eli wordt getroffen met dit oordeel van God. Al zal het priestergeslacht niet geheel worden uitgeroeid - de kracht van zijn huis zal worden gebroken. Over het heilgdom in Silo zal ellende en verderf komen. En wie van het priesterhuis toch gespaard wordt - daar zal men geen zegen van ontvangen, neen het zal zijn om uw ziel te bedroeven. Het oordeel Gods is ten volle besloten. het teken daarvan is dat de beide zonen van Eli, Hofni en Pinehas, op één dag zullen sterven. Zo heeft Eli op z'n oude dag het begin van de ondergang van zijn huis moeten meemaken. De ark des verbonds des HEEREN werd weggenomen en daarna is Silo verwoest. Hoe is het mogelijk; dat godsdienstig centrum, al dat werk van de priesters - ze worden licht geacht. Het is als niet in Gods heilige ogen. Door het oordeel wordt alles weggeblazen. want al hun werken en dienen was niet tot eer van God! Hoezeer ook ijverig in de godsdienst - het kon hen geen nut doen, het was de HEERE niet welgevallig.

Deze rechtvaardige vergelding moet ons tot ernstige waarschuwing zijn. God doet van Zijn eer geen afstand. De HEERE is een jaloers God. Hij betuigt: "Ik ben de HEERE, dat is Mijn Naam en Mijn eer zal Ik aan geen anderen geven!" Daarom wordt

het versmaden van de HEERE gestraft. Het oordeel zal ons treffen, als we de eer van mensen stellen boven de eer van God. Als we liefhebbers van onszelf blijven en God niet zoeken als het hoogste Goed. Geen godsdienst en vorm zal ons baten, als we niet onze lust gevonden hebben in de werken Gods. Alle uiterlijkheid en uitwendige godsdienst is den HEERE een gruwel. Zonder geloof, door hartvernieuwende genade, is het onmogelijk Gode te behagen. Of we er een "zwarte" dan wel een "lichte" godsdienst op na houden, doet in dit

opzicht niet ter zake. De HEERE zegt: "die Mij éren, die zal Ik eren." Volgens deze regel werkt God. Dit is de weg der zaligheid. Daarom moeten we van alle vorm en schijn zonder wezen, af. De oprecht gemaakte ziel, die het om de ere Gods in waarheid is te doen, is bevreesd voor zelfbedrog. Hij gaat het gebed van David tot het zijne maken: "Beproof mij, en ken mijn gedachten. En zie of bij mij een schadelijke weg zij; en leid mij op de eeuwige weg."

Schiedam ds. J.P. Boiten

De Gezonde Gelovige (14, slot)

Tenslotte wijs ik nog op enkele zaken, die Shepard als onderwijs doorgeeft aan zielen, die zoveel inwendige bezwaren opwerpen om tot Christus te komen tot volkomen zaligheid.

Eén van die inwendige bezwaren is; Maar wat staat mij te doen om te komen, ik, die zo leeg, zo arm, zo ellendig en vol van gebreken en zonden ben? Nooit was iemand zo ellendig, blind en naakt als ik!

Het antwoord van Shepard op deze tegenwerping is; Zo het geloof tot Christus komt om van Hem alles te hebben en te halen, weest dan nooit moedeloos, omdat gij niets hebt om tot Hem te gaan, maar laten al uw gebreken en ellenden, bewijzen en beweegredenen zijn om tot Hem te komen. Welk een bemoedigend en vertroostend antwoord. Immers altijd is de ziel geneigd om te denken, dat zij zich waardig moet maken voor Christus, terwijl het juist één van de zonden is, waarmee een ziel Christus in Zijn Aangezicht slaat. Shepard gaat daarop ook in. Omdat gij arm en naakt zijt, nietig en onwaardig zijt om tot Hem te komen en de Heere u niet zal aanzien, bedenk dan toch dat door deze gedachte noch Christus wordt verhoogd, noch het schepsel verootmoedigd. Want omdat u erop staat iets van uzelf mee te nemen om tot Christus te komen zo verhoogt gij uzelf ermee. Echter als u met geen ander gevoelen komt tot Christus dan van gebrek en ellende, dan zal Hij u verwelkomen.

Wij zien hoe alle eigengerechtigheid door Shepard wordt afgesneden. Wij mogen komen tot Christus zoals wij zijn, in onze zonde, schuld, ellende, schande en naaktheid.

Een volgende tegenwerping wordt eveneens door Shepard op een uitnemende wijze weerlegd; Maar ik kom, zo zegt de ziel om alles tot Christus, en ik ben er niets beter door, maar blijf nog zo arm en ellendig als ik ooit was. Welnu zegt Shepard; Indien de Heere u arm en laag houdt, nochtans, laten dezelfde beweegredenen, die u tot Hem deden komen, u ook doen *aanhouden*, het kan zijn dat de Heere ziet dat gij zat en hoogmoedig zoudt worden, zo Hij u een weinig gaf, en daarom houdt u nederig; beter ootmoedig, dan verzadigd en hovaardig te zijn.

Welk een les wordt hier gegeven. De Heere roept de ziel op om alles schade en drek te achten om de uitnemende kennis van Christus en in Hem gevonden te worden, niet hebbend de gerechtigheid, die uit de wet is, maar die door het geloof in Christus is. Tegelijkertijd kan de Heere wijze bedoelingen hebben om ons te beproeven, door ons te onthouden waarnaar wij toch uitgaan met onze ziel. Hoogmoed ligt zo spoedig op de loer en vleselijke rust als wij ontvangen wat wij begeren. Nochtans mogen wij niet nalaten in lijdzaamheid te verwachten wat de Heere belooft te schenken aan allen, die hongeren en dorsten naar Christus en Zijn gerechtigheid tot volkomen verzoening met God en daaruit te leven tot Gods eer en onze troost.

Ondanks ons komen tot Christus, zegt Shepard, en nog geen hulp of genezing bij Hem te vinden, wijs ik u op die kostelijke bemoediging uit Hosea 6:2; Na twee dagen zal Hij ons levend maken, op de derde dag zullen wij voor Zijn Aangezicht leven, en wij

zullen Hem kennen, wij zullen vervolgen Hem te kennen. Waarlijk broeders, zegt Shepard, als ik de vloek Gods opmerk over vele christenen die op hun goede hoedanigheden, gaven, bekwaamheden en plichten opgeblazen worden, moet ik aanbidden de rijkdom des Heeren genade over een handjevol arme gelovigen, niet alleen in hen ledig te maken, maar in hen het heel hun leven zodanig te houden. Kom tot de Heere, arme, ledige, nietige, vervloekte in uzelf, na het gevoel van uw gebrek aan alle dingen om alles, en ontvang dan met blijdschap, vrijmoedigheid en heilig vertrouwen niet alleen vergeving van sommige, maar van al uw zonden.

Tenslotte eindigt Shepard en laat het

tot u en mijn bemoediging mogen zijn: Ga dan, zeg ik nog eens, tot den Heere Jezus Christus om alles in het gevoel van uw eigen ledigheid, weest hiermede overvloedig vertroost, dat ofschoon gij nog geen vervulling door Christus vindt, gij nochtans tot de Heere daarom komt. Het is een zekere regel dat u niet voor altoos zult missen dat goede, waarom u de Heere Jezus Christus tot vervulling aanloopt, noch altijd overheerst zult worden door die zonde, waarmee gij tot Christus komt, met verzoek dat Hij ze wil wegnemen. Alleen, verzeker u dan, dat u tot Christus komt om *alles*, anders komt u niet oprecht, kom eerst *tot Christus Zelf*, en dan zoals ik reeds zei om al Zijn weldaden.

doen is dat hij zich echt niet behoeft te vervelen. Wordt er niet veel geklaagd over het verkillen van de liefde in de gemeenten? Hoe staat het met het bezoeken van zieken en bejaarden? Zeggen we niet te gemakkelijk dat dat de taak van de predikant en de kerkeraad is? Willen we daar soms achter wegschuilen? Wat is er veel eenzaamheid in onze tijd. Er is veel te doen op het gebied van diverse verenigingen en hulpverleningsinstanties. We vrezen dat dit werk weleens teveel op enkele schouders neerkomt.

Ook in de gezinssituatie kan er veel gedaan worden om de verveling te bestrijden. We zijn er niet mee klaar als we alleen maar aan onze kinderen het televisie kijken verbieden. Er zal iets anders voor in de plaats gesteld moeten worden. Er kan een spelletje gedaan worden. Of een goed boek gelezen worden. Er kan aan Bijbelstudie gedaan worden. We kunnen als gezin ergens naar toe gaan. Een wandeling gaan maken of een museum gaan bezoeken. Er valt ook te denken aan bouwplaten en bouwpakketten of aan naaien. Er is heel veel te bedenken om de tijd op een verantwoorde wijze te vullen.

Informatieve programma's.

Een andere reden die wel wordt genoemd om een televisie aan te schaffen is het kijken naar informatieve programma's. Knevel schrijft op pag. 72 het volgende: "Maar de vraag is of een gezin dat, door de sociale omstandigheden en door eigen keuzes, buiten een televisie kan, een televisie in huis moet nemen alleen voor de informatieve programma's. Dan is mijn antwoord toch: nee. De onmiskenbare voordelen van een televisie op het gebied van informatieverschaffing wegen niet op tegen de nadelen op het vlak van de secularisatie."

Ook drs. Meeuse stelt de vraag aan de orde of je televisie moet nemen ten einde informatieve programma's, cursussen en educatieve informatie tot je te nemen. Terecht stelt hij dat er sprake is van gekleurde informatie. Hij schrijft zelfs dat de veelgeprezen natuurfilms vaak goddeloos zijn, d.w.z. zonder God. Hij stelt ook dat er betere en meer bruikbare middelen zijn om informatie te vergaderen dan de televisie. Hij denkt aan het lezen waarbij de menselijke geest actief bezig moet zijn en zelf selecteert. Bij lezen moet de lezer zelf bepalen wat hij belangrijk vindt.

Verontrustende ontwikkelingen (15)

Waarom geen televisie

Hoe moet het met onze kinderen?

Vaak wordt naar voren gebracht dat de kinderen bij de burens gaan kijken en dat je dan helemaal niet weet wat ze zien. Is het dan niet beter zelf een televisie te nemen? Dan kun je toch controleren waar ze naar kijken? Ook deze vraag wordt door Knevel onder ogen gezien. We lezen daarover op de pag. 53 vv. Hij schrijft dat hij jaloers is op mensen die in een situatie leven waarin er nog een eenheid is tussen gezin, school en kerk. Velen vinden dat benauwd en beschouwen het zelfs als een gevaar. Soms laten mensen uit onze kringen zich dat aanpraten. Knevel is een andere mening toegedaan. Het is een goede zaak daar kennis van te nemen. Hij vindt het helemaal niet verstikkend of een verarming of zelfs een gevaar, hij beschouwt het als een zegen die gekoesterd moet worden. In deze situatie, stelt Knevel, moet een gezin geen televisie in huis halen, want dan wordt de keten gebroken. Het is veilig als je weet dat je kinderen ook bij vrienden spelen waar ze in goede handen zijn. Ouders mogen er dankbaar voor zijn als kinderen in zo'n omgeving opgroeien. Ook wijst Knevel er op dat ouders die overwegen zelf een televisie aan te schaffen dit met hun familie, vrienden, gemeenteleden en kerkeraadsleden dienen te bespreken. Er moet over nagedacht worden of het terwille van de gemeente en terwille van andere

gezinnen niet nagelaten moet worden.

We willen ook iet laten horen van datgene wat drs. C.J. Meeuse naar voren brengt in zijn boekje "Waarom geen televisie". Hij bespreekt ook het argument dat kinderen bij vriendjes gaan kijken. Hij schrijft het volgende op pag. 12 "Ook al is er verleiding elders en al spreekt ieder op school over programma's dat moet er ons niet toe brengen te zwichten voor het kwade. Wij behoren wijs te zijn in het goede en onnozel in het kwade. (Rom. 16:19)."

Zelfs komt het voor dat televisie op een kinderkamer wordt aangetroffen. Dit wordt door Knevel op pag. 90 afgewezen. "Onder kinderkamer, versta ik overigens ook een 'jongerenkamer'. Zonder sociale controle kijken de meeste mensen te veel en te lang. Dus ook christenen en dus zeker ook jongeren. De ouders moeten altijd een oog op de televisie kunnen houden."

We zouden willen zeggen dat de televisie in geen enkel vertrek van het huis aangetroffen dient te worden.

Uit verveling kijken.

Velen weten in ons land niet meer, en ik vrees ook in de kerken, hoe zij zonder televisie hun avond moeten doorbrengen. Passief neemt men tot zich wat er vertoond wordt. Hoe moeten we daar tegenover staan? Het antwoord is dat de tijd toch veel beter besteed kan worden. Laten we bedenken dat er voor een christen zoveel te

Vergif voor jong en oud.

Meeuse stelt op pag. 11 dat het niet met elkaar klopt wanneer men kanker-verwekkende voedingsmiddelen uit huis houdt en men niet de televisie weert. Moet het lichaam dan meer aandacht krijgen dan de geest? is men meer bevreesd voor de dood dan voor de hel? Door de mond komt het vergif voor het lichaam binnen. Door de oren en de ogen het vergif voor de geest. De opvattingen over veel zaken zijn door de televisie diepgaand veranderd. Het gif is ver doorgedrongen. Velen zijn langzaam maar zeker anders gaan denken over zaken als abortus, euthanasie en sexualiteit. Er wordt in de meeste gevallen meer en slechter gekeken dan men wil weten. Zonden worden in de huiskamer ingebracht en de ziel ingedragen. Wat je ziet hecht zich vast en komt soms steeds opnieuw naar boven. Men heeft wel gesteld dat een televisiekijkende jongere van zestien jaar zestienduizend moorden heeft gezien om nog maar niet te spreken over de andere overtredingen van het gebod des Heeren. Veel zogenaamde shows die op de televisie vertoond worden ademen ronduit een wereldse sfeer. Schaars geklede dames en dubbelzinnige opmerkingen moeten de programma's leuk, vlot, spannend en prikkelend maken. Opvattingen die tegen Gods Woord ingaan worden vaak als normaal uitgedragen en wat in overeenstemming is met het Woord Gods wordt veroordeeld of belachelijk gemaakt.

Argumenten tegen televisie.

Meeuse somt op pag. 5, 6, en 7 tien argumenten op tegen televisie. Het is een goede zaak daar kennis van te nemen. Hij wijst op het gevaar van afgodendienst. Men is vaak verslaafd aan programma's of makers van programma's, wat moderne afgoderij is. Sporthelden, zangers e.d. worden als goden vereerd. Verder heeft de beeldendienst een enorme ruimte gekregen door de televisie. Een rabbijn uit Washington heeft ervan gezegd: "Televisie is een gevaar van de ergste soort. Als het apparaat ingeschakeld wordt, verliest het Joodse huis -dat als een klein heiligdom moet zijn- zijn waardigheid, omdat de Schechiena (Heilige Geest) vanaf dat moment niet langer aanwezig is." Gods Naam wordt ontzaglijk veel gelasterd. De zondag komt in het gedrang omdat men ook op die dag naar bepaalde programma's wil kijken. In

veel opzichten heeft de televisie gezagsondermijnd gewerkt. Vele zonden worden uitgezonden. Het wangedrag op seksueel gebied is diepgaand door de televisie beïnvloed. Er wordt teveel tijd aan het kijken besteed. Toneel was vroeger een verboden zaak en de televisie brengt o zo veel daarvan. De reclameboodschappen wekken vaak de begeerten van het vlees op.

Samenvattend zouden we kunnen zeggen dat Gods geboden veelal met voeten worden getreden.

Laten we niet te gemakkelijk zeggen dat het eigenlijk wel meevalt, maar laten we eens ernstig over deze door Meeuse genoemde argumenten nadenken en met elkaar spreken.

Hoe zonder televisie?

Meeuwse geeft hier aandacht aan in het slot van zijn boekje. Hij zegt eerst het meegemaakt te hebben dat de televisie is verdwenen in verschillende gezinnen. Er is dus geen sprake van

een onomkeerbare zaak. Ook zelf hebben we dit gezien in de gemeente. Meeuse roept op tot een betere besteding van de tijd. Het gezin moet weer gezellig worden. Er dient aandacht te zijn voor elkaar. Er moet gesproken worden met elkaar. Het meeleven met elkaar in blijde en droeve dagen dient meer gevonden te worden.

Wat zou beter zijn: of de kinderen voor het slapen gaan televisie laten kijken of voor het slapen gaan ze iets voorlezen, met hen spreken en met hen bidden?

Wat zijn er veel goede boeken, die helaas maar al teveel gesloten blijven of als pronkstukken functioneren in een mooie boekenkast. We moeten durven principieel te zijn in onze tijd. Ook als dat smaadt en hoongelach betekent. Weer het gif van de duivel en de zonde uit huis en hart. Overdenk wat tot de stokbewaarder werd gezegd: doe uzelf geen kwaad.

Ds. A. van Heteren.

In gesprek met Comrie (II)

Wat is het verschil tussen de ware gelovigen en de tijdgelovigen ten aanzien van hun geloofsvereniging met Christus?

De tijdgelovige volgt Christus om den broden Vele huichelaars zoeken en dienen hem en geven enige toestemming om de Zijnen te zijn. Maar het is niet om Jezus Zelf te doen. Het gaat hun om hetgeen Hij heeft en waarvan Hij bevrijden kan.

Maar een oprechte heeft Hem lief vanwege de heerlijkheid en bekoorlijkheid die hij in Zijn persón ziet. Dat is eerst zuivere liefde. Door dit geloof en door deze liefde kan de gelovige standvastig blijven. Jezus is bij hen soms spaarzaam in het uitdelen van Zijn gaven. Hij verbergt Zich. Hij slaat en kastijdt de gelovige menigmaal.

De liefde van een hart dat niet oprecht is, zal dan verflauwen en ophouden. Maar een oprechte zal kunnen zeggen: Ik heb zoveel in Hem gezien, Hij is mij zoveel waard, dat al wilde Hij mij doden, ik zal Hem blijven aanhangen en liefhebben.

Welke vruchten plukken Gods gunst-

genoten van die vereniging met Christus?

Ze zijn van lijfeigenen van satan tot Gods zonen en dochters gemaakt. Zij hebben in die vereniging met Hem een wonderlijk middel om hen te heiligen. Zij bidden en strijden dikwijls te vergeefs. En waarom? Omdat zij zich in eigen kracht daartoe begeven. Maar als zij het doen uit kracht van de vereniging met een levende en overwinnende Jezus, dan bemerken zij dat er kracht van Hem in hen neerdaalt. Dan springen zij over een muur, lopen door een bende en breken een stalen boog met hun handen stuk.

Door deze vereniging mogen ze verwachten dat Christus voor hen zal zorgen. De man moet immers de vrouw van alle goeds verzorgen. Hun Maker is hun man. Hij zorgt voor hen. En tenslotte: zij die met Hem één geworden zijn, met Hem ondertrouwd zijn, mogen met volharding en blijdschap de voltrekking van het geestelijk huwelijk en de bruiloft des Lams verwachten, waar het hallelujah zal gezongen worden.

einde serie Comrie.

L.W. v.d. Meij.

Van Goedertierenheid en Trouw

75 jaar SGP

Ter bespreking in ons blad ontving de redactie een uitgave van de Staatskundig Gereformeerde Partij. Het is een fors boek van ruim 350 pagina's, de verklarende noten meegerekend. Verschenen is het ter gelegenheid van het 75-jarig jubileum van deze partij.

Dit jubileum is al enkele maanden geleden gevierd. Op Zaterdag 24 april j.l. was er een samenkomst in de Oude Kerk te Ede, die het karakter had van een "herdenkingsdienst". Het was op de datum, dat de oprichting van de SGP precies 75 jaar geleden was. Zelf heb ik die samenkomst meegemaakt en als goed, om niet te zeggen "hartverwarmend", ervaren, zoals velen met mij. Ruim een maand later op Zaterdag 29 mei j.l. was er een familiedag in de Veluwehal te Barneveld, evenals in Ede ook goed bezocht. Daar waren dus ook jongeren, die op deze dag ook hun eigen spreker hadden: de voorzitter van de jongerenorganisatie, Hans Tanis uit Slidrecht. Helaas kon ik zelf niet aanwezig zijn, maar ik hoorde dat het ook een goede dag geweest is.

Aan het begin van de herdenking in Ede sprak de SGP voorzitter, ds. drs. W. Chr. Hovius, over Klaagliederen 3:22,23: "Het zijn de goedertieren des Heeren, dat wij niet vernield zijn, dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben. Zij zijn alle morgen nieuw. Uw trouw is groot". Dat Woord Gods gaf de toonzetting van dit jubileum weer. De SGP past geen zelfverheffing. Eigen ongerechtigheden waren groot in deze 75 jaar. Het levend besef van Gods welverdiende oordeel onder de toorn van God doet het belijden: alléén de goedertierenheden des Heeren, alléén Gods trouw. Daarom alleen bleef de partij in stand. De woorden goedertierenheid en trouw werden uitgewerkt. Goedertierenheid als het betoon van Gods onverplichte goedheid, verbondstrouw. Trouw, dat God Zijn Woord en Zijn Verbond niet laat wankelen.

Tijdens deze herdenkingsdienst werd het jubileumboek aangeboden. Het gebeurde door de voorzitter van de commissie, die voor de totstandkoming van dit boek was benoemd, aan de partijvoorzitter.

Het heeft de titel meegekregen, die ontleend is aan het Woord Gods, dat

centraal stond: "Van Goedertierenheid en Trouw".

Ons blad is geen blad voor het politieke leven. het woord "politiek" roept onder ons vaak een zekere huiver op, om geen ander woord te gebruiken...We denken dan aan het bedrijven van politiek, zoals het niet zelden op niet zo'n mooie manier gebeurt. Kuiper moet het eens gezegd hebben: "aan de politiek is een zelfkant, die afgeeft." We kunnen én moeten het ook anders zien! Het mag ons niet onverschillig laten, hoe ons land geregeerd wordt. Daar spreken Gods Woord en onze belijdenis van. In het staatkundige leven gaat het om de beginselen van Gods Woord. In dat licht moeten we toch zeker een partij waarderen, die al zoveel jaren die beginselen belijdt en in het getuigenis naar buiten tegenover overheid en volk gestalte zoekt te geven. Moet het niet des te meer spreken in onze tijd, waarin ons volksleven zover is afgedwaald van God en Zijn geboden? Daarom mogen we met klem aandacht voor dit jubileumboek vragen.

Bestaan en voortbestaan.

Er is veel werk aan deze uitgave besteed. De SGP kan er mee voor de dag komen. Er zijn alleen al ruim 3000 illustraties, die niet alleen eigen mensen en eigen situaties afbeelden maar ook die van anderen. Dat nodigt op zichzelf al uit om er kennis van te nemen. het is echter om de inhoud te doen. In twaalf hoofdstukken wordt een weergave gegeven van het reilen en zeilen van de SGP in verleden en heden, van de gedachten en de praktijk van deze partij.

Het is ondoenlijk daarvan een uitvoerige bespreking te geven. Ik wil slechts wijzen op enkele aspecten, die belangrijk zijn.

Eén aspect is het bestaan van de SGP als afzonderlijke partij. Vanaf het begin is daar een vraagteken achter gezet. Het verwijt klonk, dat er naast de bestaande christelijke partijen die er toen waren, een zelfstandige groepering bij gekomen was. het zou onnodig zijn, niet gerechtvaardigd, tot afbraak dienen enz. In het licht van de situatie van toen moeten we het niet vreemd vinden dat zo'n verwijt bij velen weerklink vond. Er was bijv. in de Anti-revolutionaire Partij veel

goeds. Meerderen gingen daar ook niet mee met wat door leidinggevende figuren gesteld werd, zoals ten aanzien van het bondgenootschap met Rome. Er was achting voor sommige mannen uit deze gelederen, die een bepaalde plaats innamen. Er waren zo schijnbaar genoeg pijlen op de boog om te zeggen: geen afzonderlijke partij. Naar mijn overtuiging was dat verwijt niet terecht. Ds. G.H. Kersten zag op het volksdeel, dat een andere geestelijke instelling had dan het merendeel van de anti-revolutionairen. In feite was de oprichting van de SGP geen afsplitsing, maar het gaan van een "eigen weg". Voor hem was het duidelijk dat juist dat volksdeel, waar hij het oog op had meer en meer ontzonk aan de roeping om in het openbare leven Gods Woord uit te dragen. Voor hem was het geboden, dat er positie gekozen moest worden tegen een verwaterde politiek en dat er mannen zouden zijn, die Gods Woord laten gelden in het staatkundig leven. Het is goed daarvan in dit boek te lezen. In het eerste hoofdstuk "Bestaan en voortbestaan van de SGP" van drs. J. Mulder wordt op een heldere wijze de geschiedenis van 75 jaar beschreven. Uiteraard kon daarbij niet alles aan de orde komen. Moeiten en gebreken worden er niet in verzwegen. Duidelijk is vooral de tekening van het ontstaan van deze partij, waarvan de achtergronden tot vandaag blijven spreken.

Veranderd optreden.

Een ander aspect betreft een zekere verandering in het optreden van de SGP binnen de beide Kamers, de Provinciale Staten en de Gemeenteraden. Op zichzelf is verandering al geen vreemd woord voor een partij, die 75 jaar bestaat. Wie de SGP van de begintijd vergelijkt met de SGP van nu, ontdekt allerlei veranderingen, die op zichzelf nog geen reactie zullen uitlokken. Nu gaat het echter om een veranderde wijze van spreken en bezig zijn van de SGP-afgevaardigden, die dit wel doet.

Onmiskienbaar is er vooral de laatste tientallen jaren een zekere verandering in dit opzicht geweest. Een vergelijking tussen de wijze van optreden in de eerste tijd tot aan de jaren na de oorlog en die van nu kan dit gemakkelijk aantonen. Daarbij merk ik graag op, dat deze conclusie globaal genomen moet worden: het was en is uiteraard niet altijd en bij ieder zo. In de eerste tijd en lang daarna kwam het

getuigende karakter van de SGP heel sterk uit. Telkens werd de overheids-taak naar art. 36 benadrukt. Het gebeurde in de 2de Kamer niet zelden dat ds Kersten in scherpe bewoordin-gen de afwijking van de ARP ten deze bestreed. Tijdens de algemene beschouwingen kwam het soms tot een openbaar debat tussen de SGP afgevaardigde en die van de ARP. Er was in die tijd vaak een mindere deel-name van de SGP aan de praktische politiek. Sinds vooral de jaren '70 en '80 krijgen we een ander beeld. De politieke situatie is aangrijpend veranderd, vooral ook na de oprichting van het CDA met "de vage middenkoers". Daarbij is er een ge-weldige omslag gekomen in de waardering van de Bijbelse normen en ge-boden. het optreden van de SGP afgevaardigden blijft getuigend, maar het gebeurt meer gericht, meer afgewogen naar de situatie. Er is een grotere deelname aan de praktische politiek. Meer wordt ook benadrukt, dat de SGP-ers "naast, in het midden van en tussen degenen, die door de critiek van het Woord Gods worden bestreken" staan. De woorden tussen haakjes zijn van ds H.G. Abma, die van 1971 tot 1981 de SGP fractie-leider was in de 2de Kamer.

Dit veranderd optreden wordt vers-chillend beoordeeld, ook binnen de SGP zelf. Er wordt door sommigen zelfs van "beginselverzaking" gespro-ken. Nu moet waken bij het beginsel hoe het wordt uitgedragen op zichzelf toegejuicht worden, maar toch doen zo'n reactie geen recht aan het optre-den van de SGPafgevaardigden. Dit element neemt in dit boek een grote plaats in. heel uitdrukkelijk komt het aan de orde in de bijdrage van de hr. L.M.P. Scholten "Om een staat met de Bijbel". We citeren hier een gedeelte: "Zo al niet ooit, dan is nu wel geboden, de oproep aan de Overheid naar art. 36 om vorm te geven aan een staat met de Bijbel-door als Gods dienaar voor de nale-ving van Gods Wet zorg te dragen- in te bedden in een bewogen appèl op die medeburgers om hen in die weg tot nadenken, andere overtuiging en vrijwillige betrachting van die wet te brengen". We kunnen hier ook wijzen op de bijdrage van drs. P. van Vugt "Onze mensen moeten in Raad en Staten", terwijl ook het laatste hoofd-stuk, van ir B.J. van der Vlies, "Deo Volente" er aandacht aan geeft. De laatste weet van "de voortdurende worsteling ons beginsel zo te ver-

woorden en toe te passen, dat het tegelijk onvervalst én inzichtelijk én wervend voor de ander is".

Toekomst

Het laatste aspect, waarvoor ik aan-dacht mag vragen in dit boek is: de toekomst. Bij een jubileum wordt niet alleen teruggezien maar wordt ook een blik op de toekomst gericht. In het laatste hoofdstuk, dat ik al genoemd heb, wordt door de SGP fractieleider aan dit aspect aandacht gegeven. Hij is zich bewust geen antwoord te kun-nen geven op de vraag, hoe de toe-komst van de SGP zal zijn: "De toe-komst is geheel in Gods hand". Het gaat voor allen persoonlijk erom dat we de Heere Jezus Christus hebben leren kennen" in de weg van het een-zijdige wonder van vrije genade, van wedergeboorte en bekering". Dát geeft alleen in eigen leven uitzicht op de toekomst, zoals er ook alleen toekomst is voor ons volksleven in de weg van wederkeer tot de Heere. Voor de toekomst spreekt de roeping van de SGP om "in getrouwheid, in

bewogenheid en met beslistheid op te komen voor de rechten en inzettingen des Heeren, land en volk ten goede". Die roeping wordt alleen in de bele-ving van het vreemdelingschap be-tracht.

De zorg voor de toekomst van land en volk, ook voor de SGP komt in dit laatste hoofdstuk duidelijk uit. De ontwikkelingen rondom gaan onze gezindte niet voorbij. Ouderen en jon-geren niet. Het is moeilijker geworden de aankomende generaties te overtui-gen.

Onder jongeren leven vragen over de verhouding met de andere christelijke partijen, het gebruik van de media, de plaats van de vrouw in de politiek. Dhr van der Vlies bepleit met kracht, dat de SGP op Bijbelse gronden op deze vragen ingaat.

Het gaat erom, dat ook in deze zaken duidelijk is, wat het op Gods Woord gegronde beginsel is. We hopen dat dit boek door velen gelezen zal wor-den. Het is het waard!

Ds. Slagboom

9e HAAMSTEDSE CONFERENTIE

In de Talma-Hoeve te Garderen vindt op 31 augustus, 1 en 2 september a.s. de Haamstede-conferentie plaats.

Het programma is als volgt samengesteld:

Dinsdag:

11.00 uur	Ds. K. ten Klooster	Opening
15.00 uur	Ds. D. Rietdijk	Levenslot en levensleiding
16.30 uur	Drs. J.A. de Koeijer	M. Lloyd-Jones, Drijver of Gedrevene
20.00 uur	Drs. M.A. v.d. Berg	De dingen, die haast geschieden moeten (1)

Woensdag:

9.30 uur	Ds. A. Beens	Jesaja, boodschapper van gericht en verlossing (1)
11.00 uur	Dhr. J.H. Mauritz	Jeugdwerk in de gemeente
16.30 uur	Ds. P. den Butter	De leer, de preek en de beleving
20.00 uur	Drs. M.A. v.d. Berg	De dingen, die haast geschieden moeten (2)

Donderdag:

9.30 uur	Ds. A. Beens	Jesaja, boodschapper van gericht en verlossing (2)
11.00 uur	Ds. P.D.J. Buijs	Sluiting

Kosten voor de duur van de gehele conferentie: fl. 200,-
Aanmeldingen via 01870-82560 b.g.g. 03495-34171.

Tijdens de avondvergaderingen zijn ook andere ambtsdragers hartelijk welkom.

Boekbesprekingen

Ds. J. Veenendaal, CREMATIE MOGEN WIJ ER NAAR TOE?, Stichting Lectori Salutem nr. 29, 18 blz., f2,50.

De titel geeft een vraag weer waar steeds meer kerkmensen mee te maken krijgen. Cremeren is naar eigen believen het proces van vertering terugbrengen tot anderhalf uur. Pas in 1968 werd in Nederland het cremeren met het begraven gelijkgesteld. De synode van de Chr. Geref. kerken van 1983 heeft duidelijke uitspraken gedaan voor begraven en tegen crematie. Welke motieven gebruiken voorstanders van crematie? Het hygiënische, het economische, het ruimtelijke en het esthetische motief. De Bijbel zegt dat begraven de juiste manier van lijkbezorging is. Met name ook 1 Cor. 15 pleit voor de begrafenis en tegen de crematie. Ook in de kerkgeschiedenis zien wij de lijn van de crematie. In 785 vaardigde Karel de Grote een wet uit waarbij de doodstraf kwam te staan op crematie. Ds. Veenendaal concludeert op pag. 16 dat de Bijbel van ons vraagt dat wij een getuigenis laten uitgaan door onze afwezigheid. Door afwezigheid wijzen wij het heidense gebruik van cremeren af. Op pag. 17 lezen wij terecht dat de begrafenis bijbels geboden is en de crematie bijbels verboden. De Kerk en haar leden behoren krachtig te getuigen tegen heidense gebruiken en gewoonten en deze niet te sanctioneren door hun aanwezigheid en het leiden van een rouwdienst in een crematorium. Een goede en helaas al meer geboden zaak kennis te nemen van de inhoud van dit geschriftje.

Drs. C.J. Meeuse, WAAROM GEEN TELEVISIE, Stichting Lectori Salutem, christelijk leven nr. 1, 16 blz., f1,-.

We verwijzen naar ons artikel in deze aflevering van Bewaar het Pand.

Andries Knevel, DOE DAT DING DAN UIT!, 100 blz., f14,50, Uitgeverij Kok Voorhoeve Kampen.

In dit en in het vorige nummer van Bewaar het Pand is aandacht besteed aan dit lezenswaardige boekje. we volstaan met daarnaar te verwijzen.

John Bunyan, DE AANGENAME OFFERANDE, 92 blz., f22,90,

Uitgeverij den Hertog B.V. - Houten.

Dit keurig uitgevoerde boekje heeft als ondertitel "De uitnemendheid van een gebroken hart." Het is een verhandeling over Psalm 51:19. De inhoud heeft ons aangesproken. De diepte van de val en de totale verdorvenheid van de mens worden op schriftuurlijke wijze getekend alsook het vrije en soevereine werk Gods in het bearbeiden van mensenharten.

Thomas Boston, DE NOODZAKELIJKHEID VAN DE BEKERING, 127 blz., f17,90, Uitgeverij den Hertog B.V. - Houten.

Op schriftuurlijk-bevindelijke wijze wordt bij de behandeling van Lucas 13:5 geschetst waarin de ware bekering bestaat. Onjuiste opvattingen over de bekering worden bestreden en weerlegd.

Treffende zaken zijn we tegengekomen tijdens het lezen. Handelend over wat de ware bekering niet is lezen we bijv. op pag. 27: "Daarom is het mogelijk dat zondaren soms scherpe overtuigingen hebben, terwijl hun wellusten intussen nog nooit zo welig getierd hebben." Op pag. 80 wordt het volgende geschreven over ware boetvaardigen: "Waar een begenadigde ziel echter het meest mee te stellen heeft, bij het strijden tegen de zonde, is met het hart en met hetgeen de wereld niet in hem ziet noch kan zien. Zijn hart richten is het moeilijkste werk van zijn godsdienst." Kortom een verhandeling waard om te lezen.

C.H. Spurgeon, DE ROOS EN DE LELIE, 138 blz., f22,50, Uitgeverij de Groot Goudriaan - Kampen.

Op meditatieve wijze behandelt Spurgeon enkele kernteksten uit het Hooglied. Onder liefhebbers van zijn geschriften zal dit boekje dat leerzame gedachten bevat zeker aftrek vinden.

Ds. C. den Boer, 1 Korinthe VII-XI, deel 2, 239 blz., f 32,50, Uitgeverij Kok Voorhoeve - Kampen. Na verschijning van het eerste deel is nu het tweede deel gereed gekomen. Iets uit de inhoud willen wij noemen. Bij de bespreking van 1 Kor. 7:1-6 komen zaken uit het huwelijk aan de orde. Bij 1 Kor. 11:1-6 worden kleding en haar-dracht van de vrouw besproken. Zo lezen wij op blz. 196: "Als de vrouw haar plaats kent in de gemeente, draagt zij iets op het hoofd en haar haar is

lang." Het boek is voorzien van kantenkeningen, voetnoten en tekstverwijzingen. Na ieder hoofdstuk zijn gespreksvragen opgenomen. Geschikt voor persoonlijke bijbelstudie en voor gebruik op verenigingen.

Drs. J.P. de Vries, HET LEVEN IS ÉÉN, 48 blz., f 13,90, Uitgeverij de Vuurbaak - Barneveld. Het boekje is een herdruk. De eerste druk verscheen in 1966 en ging over het ontstaan en het bestaansrecht van het GPV. Die vragen zijn ook nu actueel. Door latere ontwikkelingen was een gewijzigde herdruk noodzakelijk. Het boek geeft ook informatie over de breuk met verschillende christelijke organisaties (doorgaande reformatie). Op de laatste blz. wordt gesteld dat samenwerking met anderen mogelijk is op grondslag van de gereformeerde belijdenis.

Ds. G.C. de Jong, KERNTKSTEN UIT ESTHER, 90 blz., f 14,90, Uitgeverij de Groot Goudriaan - Kampen. In een achttal bijbelstudies wordt het boek Esther behandeld. Misstanden op bruiloften en recepties worden signaleerd (pag. 14 en 15). Op diverse pagina's wordt gewaarschuwd tegen overtreding van het zevende gebod in onze tijd. Het boekje is actueel geschreven, bevat gespreksvragen en is zodoende geschikt voor persoonlijk gebruik en voor verenigingen.

AvH.

FAST EN ZEKER

Catechisatieboekjes over de Gereformeerde geloofsleer

uitgaande van de Chr. Geref. predikantenstudiekring "Calvijn", bestemd voor de leeftijd vanaf 15 jaar.

- Eenvoudige vraag- en antwoordmethode
- Overzichtelijk van inhoud
- Elke les beginnend met een Bijbelstudie
- Aansluitend bij de Geref. Belijdenisgeschriften
- Aktuele toespitsing

Deel 1 (Belijdenis, Bijbel, God, Scheping, Verbond)

Deel 2 (Verlosser, Heilige Geest, Orde des Heils)

Deel 3 (Wet, Gebed, Kerk, Sacramenten, Kerkgeschiedenis)

Deel 4 (De Tien Geboden voor deze tijd)

Te bestellen a f2,95 bij Ds. v.d. Zwaag. Margrietlaan 23, 6721 EK Bennekom. Tel. 08389-14137.

Na een langdurige ziekte nam de Heere tot Zich in de volle verzekerdheid des geloofs mijn innig geliefde vrouw, der kinderen tweede moeder, oma, zuster, schoon-zuster en tante

**Gijsberta Goverdina
Maria den Uyl-Griffioen**

op de leeftijd van 62 jaar.

Zeist: J. den Uyl
Scheidam: C.A. den Uyl
A.T. den Uyl-
Zoutendijk
Matthijs, Saskia
Schiedam: J. den Uyl
M.A. den Uyl-Pols
Charlotte, Willemijn
Zeist: A. den Uyl
A.C.B. den Uyl-van
den Berge
en verder familie

6 juli 1993
Anna van Burenlaan 14
3708 CE Zeist

De rouwdienst welke geleid werd door ds. Vlietstra heeft inmiddels plaatsgevonden.

**Plaats uw
familieberichten
in
Bewaar het Pand**

Voorjaar op Texel

Genieten van de juist ontwaakte natuur en de wijde rust op een prachtig eiland. Reserveer nu uw vakantie in eigen sfeer.

Voordelige voorjaarsprijzen.

bungalowpark
De Verrassing

Oosterend Texel, telefoon 02220-18391

THUISZORG

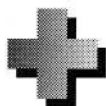
De Reformatische Stichting Thuiszorg biedt met gediplomeerde krachten en op principieel verantwoorde wijze, een totaalpakket van thuiszorg aan:

Per 1 april 1993 is het onderdeel
KRAAMZORG
RIJKSERKEND

Vergoeding door o.a. ziekenfondsen.

Centrale coördinatie:
Telefoon 03426-2221
Dag en nacht bereikbaar.

Werkzaam in de regio's:
Midden Veluwe, Dordrecht, Gouda, Zwolle, Zeeland en de Betuwe.

RST
Reformatische
Stichting Thuiszorg

Deze advertentie is mogelijk gemaakt door:
Wigwam / 3 sterren shop, J.G. Goudzwaard
Pr. Bernardlaan 28 - I, 3901 CC Veenendaal
Tel. 08385-16655

Voor AL uw:
boeken - bijbels - CD's
kantoorartikelen

Uw adres:

Dorpsstraat 164, 03497-4355

**VOOR BIJBELS
IN STATENVERTALING**

**Bijbelse
albums voor
kinderen**

Acht albums voor kinderen met korte verhalen over bijbelse onderwerpen. Bij elk album hoort een set met veertig plaatjes om zelf in te plakken. Geschikt voor gebruik thuis, op school en zondagsschool. Formaat 15 x 21 cm, in stevig omslag.

Elk album is los leverbaar:

- 0 Vanaf de schepping tot de list der Gibeonieten
- 1 Richteren, koningen en profeten
- 2 Nieuwe Testament 1
- 3 Nieuwe Testament 2
- A Wonen, werken en eredienst van Israël
- B Bloemen en planten in Israël
- C Dieren in de Bijbel
- D Voorwerpen in de Bijbel

Prijs per album met plaatjes: f 10,90

In de boekhandel verkrijgbaar en in onze bijbeldepots. Een uitgebreide folder wordt u op verzoek toegezonden. Bestellingen zonder postzegel naar:

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING

Antwoordnr. 2809, 4140 WB Leerdam, tel. 03451-10155

**Bemiddeling
Kraam- en
Gezinszorg
Meijer (B.K.G.M.)**

Reeds velen maakten gebruik van de bemiddeling voor Kraam- en/of Gezinszorg.

Heeft u Kraam- of Gezinszorg nodig en u bezit geen TV, bel dan gerust.

**Bemiddeling Kraam-
en Gezinszorg Meijer**

Telefoon 02943 - 1145, mevr. J. Meijer.

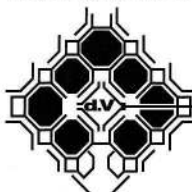
**buro voor architectuur en ruimtelijke ordening
d. vroegindewij b.v., architect BNA**

Een dynamisch bureau dat opdrachten ontwerpt en uitwerkt middels geavanceerde tekencomputers; alle overige werkzaamheden zijn eveneens geautomatiseerd.

Het bureau heeft een zeer uitgebreid en gevarieerd opdrachtenpakket in:

- * Utiliteitsprojecten
 - kantoren
 - scholen
 - kerken
 - bedrijvenparken
 - sociale werkplaatsen
 - multi-funktionele gebouwen
- * Woningbouw zoals:
 - gesubsidieerde (premie A - woningwet)
 - bungalows - 2 onder 1 kap
 - renovatie

in de regio, elders in Nederland, alsmede daarbuiten.

**buro voor architectuur en ruimtelijke ordening
d. vroegindewij b.v., architect bna reg. nr. 1.890126.262**

oosthavendijk 46 3241 lk middelharnis tel. 01870-85800
postbus 82 3240 ab middelharnis fax 01870-86910